

ΑΠΟ ΤΟ ΓΥΝΑΙΚΕΙΟ ΣΥΝΕΔΡΙΟ ΤΗΣ ΡΩΜΗΣ

Τὸ Διεθνὲς Γυναικεῖο συνέδριον τῆς Ρώμης ἦταν τὸ 9ο συνέδριον τῆς Διεθνοῦς Ἑνώσεως γιὰ τὴ γυναικεῖα ψήφου. Ἡ τεράστια αὐτὴ γυναικεῖα ὀργάνωση, ποὺ ἀγκαλιάζει σήμερον σχεδὸν ὅλον τὸν κόσμον, ἰδρύθηκε στὰ 1902 στὴν Ἀμερικὴ. Τὰ συνέδρια τῆς Δ. Ἑν. ποὺ ἔγιναν ἀπὸ τότε σὲ διάφορες χώρες, σημεῖωσαν τὸ καθένα καὶ νέες νίκες στὸν ἀγῶνα τῆς γυναίκας γιὰ τὴν ἀπολύτρωση καὶ τὴν ἐξίσωση. Στὰ 1920, τὴ χρονία ποὺ ἰδρύθηκε καὶ τὸ Ἑλληνικὸ τμήμα τῆς Διεθν. Ἑνώσεως, ὁ «Σύνδεσμος Ἑλληνίδων ὑπὲρ τῶν δικαιωμάτων τῆς γυναίκας», ἔγινε στὴ Γενεύη τὸ 8ο Συνέδριον. Τότε εἶχε ἀντιπροσωπευθῆ ἡ Ἑλλάδα ἀπὸ δύο μόνο μέλη, τὴν τότε πρόεδρον τοῦ Σ.Ε.Δ.Γ., κ. Μαρία Νεγρουπόντη καὶ ἀπὸ μένα. Ἔτσι βρισκομαι στὴν εὐχάριστη θέσιν νὰ κάνω μιὰ σύγκρισιν μεταξὺ τῶν δύο συνεδρίων καὶ νὰ καταμετρήσω τὴν ἐσωτερικὴν πρόοδον τῆς γυναίκας συνολικά, ποὺ φανερῶνεται στὴ γενικὴ ἀτμοσφαῖρα ἐνδὸς συνεδρίου.

Καὶ πρῶτα πρῶτα θέλω νὰ πῶ λίγα λόγια γιὰ τὸν τρόπο ποὺ ὀργανώνεται τὸ Συνέδριον. Τὸ Συνέδριον ἀποτελεῖται ἀπὸ δύο εἰδῶν ἀντιπροσώπων τῶν κατὰ τόπους γυναικείων σωματείων. Τὰ τμήματα τῆς Διεθνοῦς Ἑνώσεως ποὺ ἔχουν δικαίωμα νὰ στείλουν 12 τακτικὰς ἀντιπροσώπους καὶ 12 ἀναπληρωματικὰς. Οἱ 12 αὐτὲς ἀντιπρόσωποι ἔχουν δικαίωμα νὰ λαμβάνουν μέρος στὴ συζήτησιν ἀπάνω σὲ κάθε θέμα καὶ νὰ ψηφίζουν, ἔχουν δηλ. δικαίωμα λόγου καὶ ψήφου. Ὅλες οἱ ἄλλες γυναικεῖες ὀργανώσεις κάθε χώρας ποὺ ἐνδιαφέρονται γιὰ τὸ κίνημα προσκαλοῦνται νὰ στείλουν καὶ αὐτὲς ἀντιπροσώπους. Οἱ ἀντιπρόσωποι αὐτοὶ ὀνομάζονται *délégués fraternels*—**ἀντιπρόσωποι ἀδελφοί**—καὶ παρακολουθοῦν τὸ συνέδριον, χωρὶς νὰ ἔχουν δικαίωμα λόγου καὶ ψήφου. Ἡ Ἑλλάδα αὐτὴ τὴ φορὰ ἀντιπροσωπεύθηκε καὶ μὲ τις δύο κατηγορίες τῶν ἀντιπροσώπων. Ἀντιπρόσωποι τοῦ Σ.Ε.Δ.Γ. ποὺ εἶναι τμήμα τῆς Διεθνοῦς Ἑνώσεως ἐπῆγαν ἡ κ. Αὔρα Θεοδοροπούλου, πρόεδρος, οἱ κυρίες Ἄννα Παπαδημητρίου καὶ Ἑλένη Πολιτάκη, ἀντιπρόεδροι καὶ ἡ Δις Εὐχαρις Πετρίδου μέλος τοῦ Δ. Συμβουλίου. Αὐτὲς οἱ τέσσαρες ἦταν τακτικὸι ἀντιπρόσωποι τῆς α' κατηγορίας. **Ἀδελφοὶ ἀντιπρόσωποι** δηλ. τῆς β' κατηγορίας, πῆγαν ἐκ μέρους τοῦ

Ἐθνικοῦ Συμβουλίου τῶν Ἑλληνίδων ἡ κ. Ἄννα Παπαδημητρίου καὶ ἐκ μέρους τοῦ Λυκείου τῶν Ἑλληνίδων ἡ κ. Χρυσὴ Δάνου, ἡ ὁποία ἦταν καὶ ἀντιπρόσωπος τοῦ τύπου. Στὴν κ. Θεοδοροπούλου εἶχε ἀνατεθῆ καὶ ἡ ἀντιπροσωπεία τῆς Ἑλλ. Κυβερνήσεως.

Αὐτὰ σχετικὰ μὲ τὴν ὀργάνωσιν τοῦ Συνεδρίου καὶ τὴν Ἑλλ. ἀντιπροσωπείαν.

Τώρα ποὺ βλέπω ἀπὸ μακρὰ, μὲ κάποια προοπτικὴ αὐτὴ τὴν παγκόσμιαν σχεδὸν γυναικεῖαν συγκέντρωσιν, βλέπω πόσο ἔντονη, πόσο ἀδρῆ εἶναι ἡ μιὰ κεντρικὴ γραμμὴ ποὺ χαρακτηρίζει ὅλη αὐτὴ τὴν τεράστια κίνησιν. Ἡ γυναῖκα σήμερον θέλει **ἰσότηταν** καὶ **δικαιοσύνην**. Καὶ δείχνει τόση πίστη στὸν ἀγῶνα τῆς καὶ τόση ἀξιοπρέπεια, ὥστε ἀρνεῖται καὶ κάθε **προνόμιον** ποὺ μπορεῖ νᾶχῆ ὡς γυναῖκα, κάθε εἶδους **προστασία**. Αὐτὴ λοιπὸν εἶναι ἡ κεντρικὴ γραμμὴ. Αὐτὴ χαρακτηρίζει κάθε μερικώτερον ἀγῶνα, κάθε τμηματικὴν προσπάθειαν. Μέσ' ἀπὸ τὸ φακὸ αὐτὸ βλέπει πᾶ ἡ γυναῖκα τὴν κοινωνίαν, σ' αὐτὸ τὸ σημεῖον τείνουν ὅλες τῆς οἱ προσπάθειες. Καὶ μὲ τὴν πίστη αὐτὴ γιὰ σημαίαν τοῦ ἀγῶνα τοὺς ξεκινοῦν ἀπὸ τὰ πέρατα τοῦ κόσμου γιὰ νὰ προσθέσουν κάθε μιὰ ἕναν τόνον στὴ συμφωνίαν αὐτὴ τῆς ἀπολύτρωσης. Καὶ δὲν ἔχουν πᾶ σημασίαν οἱ προσωπικότητες, οἱ ἀξίες οἱ διανοητικὰς, οἱ ἔξαιρητικὰς γυναῖκες. Ἐκεῖνον ποὺ ἔχει σημασίαν εἶναι ἡ φωνὴ **τῆς γυναίκας, ὅποιας** γυναίκας. «Ταξείδεψα τρεῖς μῆνας, γιὰ νὰ πῶ τρία λόγια» εἶπε ἡ γυναῖκα ἀπὸ τὴν Jamaica». Αὐτὰ τὰ τρία λόγια, ἀπλᾶ, ἀληθινὰ, εἰλικρινὰ, εἶχαν τὴν ἀξίαν τῆς ζωῆς, τὴν ἀξίαν τῆς πίστεως.

Τὸ πνεῦμα τοῦ συνεδρίου τέλειαν δημοκρατικόν. Ἕνα σύνολον φωτισμένον, χωρὶς ὑπεροχὰς, χωρὶς κἂν προσπάθειες ὑπεροχῆς. Μονάχα ἕνας ἐπίμονος ἀγῶνας γιὰ μερικὰς ἀπόψεις ποὺ μέσα στὸ γενικὸν ἀγῶνα ὑπάρχουν ἀντιφατικὰς. Δὲν ἔχουν σημασίαν οἱ ξεχωριστὰς προσωπικότητες, οὔτε ἐπιζητοῦν νὰ φανοῦν.

Μόνον **καθαρὰς** ἀντιλήψεις πολὺ ὀρισμένες ποὺ γύρω σ' αὐτὰς πυκνῶνεται ὁ ἀγῶνας. Γενικὰ μπορεῖ νὰ πῆ κανεὶς πὼς ἡ ῥητορικὴ εἶχε ἐξοστρακισθῆ. Ἡ **θετικότης**, τὸ ἐπιχείρημα σύντομον καὶ καθαρὰ ἐκφρασμένον, ἦταν ἡ χαρακτηριστικὴ γραμμὴ τῆς συζήτησης.

Πολύ συχνά τὸ **χιούμορ**, τὸ ἰδιαίτερο ἀγγλοσαξωνικὸ χιούμορ, δρούσιζε καὶ ξεκούραζε καὶ πολλὰς φορὰς νικοῦσε.

Συγκρίνοντας τὸ πνεῦμα τοῦ Συνεδρίου αὐτοῦ μὲ τὸ προηγούμενο τοῦ 1920 βλέπω πόσο δρόμο ἔχουν κερδίσει οἱ φιλελεύθερες ἰδέες, πόσα εἰδῶλα ψεύτικα γκρεμίστηκαν στὴ συνείδηση τῆς γυναίκας. Καὶ γιὰ νὰ φέρω ἓνα παράδειγμα μονάχα, τὸ ζήτημα τῆς **ἐξίσωσης τῶν φυσικῶν τέκνων** μὲ τὰ νόμιμα εἶχε προκαλέσει στὰ 1920 θύελλα ἀληθινὴ, γνώμες πολὺ ἀντιφατικῆς. φόβος καὶ τρόμος γιὰ τὴν ὑπόστασι τῆς οἰκογένειας, καὶ εἴμαστε μόνο μιὰ μικρὴ μειονοψηφία ποὺ ἀντικρούσαμε τὸ πρόβλημα καθαρὰ χωρὶς προκατάληψη, μὲ τὸ πνεῦμα τῆς ἀπόλυτης δικαιοσύνης. Στὸ Συνέδριο τῆς Ρώμης τίποτε ἀπ' αὐτά. Ἡ ἰδέα εἶχε δουλέψει μόνη της, σ' αὐτὸ τὸ διάστημα, εἶχε κερδίσει ὅλες τὶς ψυχὰς, καὶ δὲ βρῆκε ἀπόλυτα καμμιάν ἀντίδραση.

Αὐτὸ τὸ μέτρο παρατηρήθηκε σ' ὅλα τὰ ζητήματα. Ἡ γυναῖκα, ζητώντας ἰσότητα μὲ τὸν ἄντρα, ἀναγνωρίζει σιγὰ σιγὰ τὴν ἀρχὴ τῆς ἰσότητας γιὰ ὅλες τὶς κοινωνικὰς τάξεις, γιὰ ὅλες τὶς ὑπάρξεις ποὺ δυναστεύονται καὶ τὶς ἐκμεταλλεύονται. Αὐτὴ ἡ τέλεια περιφρόνησις τῆς ἐπίδειξης καὶ τῆς ρητορικῆς παρατηρήθηκε καὶ ἐπαινέθηκε ξεχωριστὰ ἀπὸ τὸν Εὐρωπαϊκὸ καὶ μάλιστα ἀπὸ τὸ γαλλικὸ τύπο γιὰ ν' ἀναφέρω μονάχα τὸ «Temps» τοῦ Παρισιοῦ. Τὴν ἴδια παρατήρησις ἔκαμε καὶ ὁ Γάλλος γεροντιστὴς κ. Henri Martin σὲ μιὰ συνέλευσις φεμινιστικῆς ποὺ ἔγινε τελευταῖα στὴ Sorbonne. Καὶ αὐτὸ ἀκόμα εἶναι μιὰ σημαντικὴ διαφορὰ ἀπὸ τὸ συνέδριο τοῦ 1920. Ἐκεῖ ἀκούσαμε πολλοὺς λόγους γεμάτους ρητορικὰ σχήματα, πομπώδεις φράσεις, ὠραίους, ὁμολογῶν, γεμάτους δύναμη καὶ φωτιά, τῆς γαλλίδας δικηγόρου Marie Véronne καὶ τὴν ἀγγλίδα ἱεροκήρυκας Maude Royden. Ἐκεῖνὴ τὴν ἐποχὴ χρειάζονταν ἀκόμα. Ἦταν ἀκόμα ἀνάγκη νὰ πεισθῆ ὁ κόσμος γιὰ τὸ δίκιο μας, καὶ ἔπρεπε νὰ κινητοποιηθοῦν ὅλα τὰ μέσα τῆς πολεμικῆς. Τώρα δὲ χρειάζονται πιά. Τὸ γεγονός ὅτι 25 ἔθνη ἔχουν χειραφετήσῃ τὶς γυναῖκες τους καὶ δὲν ἔχουν καθόλου μετανιώσει γι' αὐτὸ, εἶναι τὸ μεγαλύτερο καὶ τὸ πειστικώτερο ἐπιχείρημα. Τὸ ν' ἀκολουθήσουν καὶ οἱ ἄλλοι λαοὶ τὸ παράδειγμά τους εἶναι πιά ζήτημα χρόνου καὶ ἐσωτερικοῦ ὀρμίσματος. Τώρα τὰ ζητήματά μας εἶναι λεπτομερειακὰ ἐπιστημονικὰ ζητήματα ἔρευνας καὶ στατιστικῆς, καὶ ζητήματα ὀργανωμένων μαζῶν. Αὐτὸ ἀπέδειξε πληρέστερα ἡ μέθοδος τῆς ἐργασίας τοῦ συνεδρίου καὶ τὸ πνεῦμα ποὺ τὸ ἐνέπνεε ὀλόκληρο.

Ἡ καθ'αυτὸ ἐργασία τοῦ Συνεδρίου, ἡ σπουδαιότερη, ἔγινε ἡσυχὰ καὶ ἀθόρυβα ἀπὸ τὶς ἐπιτροπὰς. Εἶχε προετοιμασθῆ ἀπὸ καιρὸ. Εἶχαν σταλῆ ἔρωτηματολόγια μῆνες πρὶν ἀπὸ τὸ συνέδριο, εἶχαν σταλῆ ἀπαντήσεις κ' ἔτσι μόνο σὲ πολὺ λίγα σημεῖα μπορεῖ κανεὶς νὰ πῆ πὼς ἔμενε θέσις γιὰ συζήτησι. Σ' αὐτὰ ὅμως τὰ λίγα σημεῖα ἔγινε ἐπίμονα, κουραστικὴ σχεδὸν καὶ στὸ τέλος λύνονταν μὲ τὴν ψηφοφορία. Οἱ ἐπιτροπὰς αὐτὰς ἦταν 4: **Τῆς ἐργασίας, τῆς ἠθικῆς, τῆς ὑπερηκότιδος τῆς παντρεμμένης γυναίκας, καὶ τῶν οἰκογενειακῶν ἐπιδομάτων καὶ**

φυσικῶν τέκνων. Στὶς ἐπιτροπὰς αὐτὰς εἶχαμε ὀρίσει ἀπὸ καιρὸ τὰ ἑξῆς μέλη, ποὺ ἐργάστηκαν ἀπάνω στὰ ἔρωτηματολόγια καὶ ἔστειλαν ἀπαντήσεις:

Τὴν κ. Αὔρα Θεοδωροπούλου στὴν ἐπιτροπὴ τῆς **ἠθικῆς**, τὴν κ. Ἄννα Παπαδημητρίου στὴν ἐπιτροπὴ τῶν **οἰκογενειακῶν ἐπιδομάτων** καὶ φυσικῶν τέκνων, τὴ Δδα Μαρία Δεσῦπρη, στὴν ἐπιτροπὴ τῆς **ἐργασίας.**

Τὰ ἀποτελέσματα τῆς ἐργασίας τῶν ἐπιτροπῶν εἶχε τὸ δικαίωμα ἡ Συνέλευσις νὰ τὰ δεχθῆ ἢ νὰ τ' ἀπορρίψῃ, χωρὶς ὅμως νὰ μπορῆ νὰ τὰ τροποποιήσῃ.

Σὲ ἄλλη στήλη τοῦ Δελτίου δημοσιεύονται οἱ ἀποφάσεις καὶ εὐχὰς τοῦ Συνεδρίου σχετικὰ μὲ τὰ θέματα ποὺ συζητήθηκαν ἀπὸ τὶς ἐπιτροπὰς.

Τὸ Συνέδριο τῆς Ρώμης, μ' ὅλες τὶς ἔμμεσες ἀπαγορεύσεις τῆς ἐθνικιστικῆς Ἰταλικῆς κυβερνήσεως βρῆκε τὴν εὐκαιρίαν νὰ φανερώσῃ τὰ ἔντονα φιλειρηνικὰ καὶ διεθνιστικὰ αἰσθήματα τῶν γυναικῶν τοῦ κόσμου ὅλου, καὶ νὰ ζητήσῃ ἀπὸ τὴν Κοινωνίαν τῶν Ἐθνῶν νὰ λάβῃ ὅλα τὰ μέτρα ποὺ θὰ μπορούσαν νὰ ἐμποδίσουν νέους πολέμους.

Ἄν κατορθωθῆ καμμιά μέρα νὰ λείψῃ τὸ τερατικὸς μέτρο τῆς αὐτοδικίας τῶν Ἐθνῶν μὲ τὸν πόλεμο, καὶ ἀναπληρωθῆ μὲ ἄλλο ἀνθρωπινώτερο καὶ ἀποτελεσματικώτερο, ὀρισμένως οἱ ὀργανωμέναι γυναῖκες τοῦ κόσμου ὅλου θὰ μπορούσιν νὰ καυχηθοῦν ὅτι οἱ δικὰς τους προσπάθειαι θὰ ἔχουν συντελέσει οὐσιαστατικὰ σ' αὐτὸ τὸ σημεῖο.

Καὶ τώρα ἂν ἤθελα νὰ κάνω μιὰ προσωπικὴ μου κριτικὴ γιὰ τὸ Συνέδριο ἢ μᾶλλον γιὰ τὴ Διεθνῆ Ἐνωσι θὰ ἔλεγα ὅτι ἀληθινὰ ἔχομε δικαίωμα νὰ ὑπερηφανευώμαστε ἑμεῖς οἱ γυναῖκες γιὰ τὴ δύναμη τῆς ὀργάνωσης ποὺ παρουσιάζει, γιὰ τὴ συστηματικὴ ἐπίμονη καὶ ἐξακολουθητικὴ προσπάθεια ποὺ ἀντιπροσωπεύεται ἀπ' αὐτὴ, γιὰ τὸ συνειδητὸ προχώρημα πρὸς ἓνα ὀρισμένο τέρας. Ὅμως θὰ ἤθελα νὰ ἐκφράσω ἓναν πόθο μου ποὺ μοῦ δόθηκε ἡ εὐκαιρία νὰ τοῦ δώσω καὶ κάποια μορφὴ στὸ συνέδριο καὶ νὰ διατυπωθῆ σὲ κάποιες εὐχὰς. Ὁ πόθος μου αὐτὸς εἶναι ν' ἀγκαλιάσῃ ἡ Ἐνωσις ὅλες τὶς τάξεις τῶν γυναικῶν πρὸ πάντων ἐκεῖνες ποὺ ὑποφέρουν πεισισότερο ἀπὸ τὴν οἰκονομικὴ καὶ ἠθικὴ ἀνισότητά. Θὰ ἤθελα σ' ἓνα ἐρχόμενο συνέδριο νὰ ἔβλεπα πολὺ περισσότερους ἀντιπροσώπους τῶν ἐργατριῶν. Καὶ γιὰ νὰ γίνῃ αὐτὸ πρέπει κάθε τοπικὴ ὀργάνωσις νὰ ἐργασθῆ στὴ χώρα της νὰ τραβήξῃ τὴν ἐργάτρια στὸν ἀγῶνα, νὰ τῆς ἀνοίξῃ τὰ μάτια καὶ τὴν ψυχὴ στὴν κοινωνικὴ ἀδικίαν ποὺ τὴ βαραίνει. Εὐτυχῶς ἡ τάσις αὐτὴ φανερώθηκε στὸ Συνέδριο ὡς εἶναι καὶ σὰ μιὰ ἀρχή. Ἡ πνευματικὴ καὶ οἰκονομικὴ bourgeoisie χάνει ὀλοένα ἔδαφος, φαίνεται καθαρὰ ἡ κατεύθυνσις ἡ μελλοντικὴ. Ἄς μὴ χαιρόνται λοιπὸν οἱ συντηρητικοὶ μὲ τὴν ἰδέαν πὼς ἡ ψηφοφορία γυναῖκα θὰ ἐνισχύσῃ τὸ στρατόπεδόν της. Ὁ ἀγῶνας μας εἶναι ἀπολυτρωτικὸς ἀπὸ πολλὰς μεριὰς. Καὶ ἰδιαίτερα ὡς μὴ φοβοῦνται τὰ φιλελεύθερα καὶ τὰ προοδευτικὰ στοιχεῖα. Κι' ἂν εἶχα κανένα δισταγμὸ στὸ σημεῖο αὐτὸ, τὸ συνέδριο τῆς Ρώμης μοῦ τὸν διέλυσε τέλεια.

Ἐνα ἀπὸ τὰ σπουδαιότερα ἀποτελέσματα τοῦ Συνεδρίου αὐτοῦ καὶ τῶν Συνεδρίων γενικὰ εἶναι ἡ εὐ-

καιρία πού δίνει στις αντιπροσωπεΐες να επικοινωνήσουν άναμεταξύ τους και να εργασθοῦν έξω από τὸ καθαυτὸ πρόγραμμα τῶν εργασιῶν τοῦ Συνεδρίου γιὰ ζητήματα πού τις ενδιαφέρουν ζωτικά. Ἔτσι τις λίγες ὥρες πού ἔμειναν ἰπὸ τις συνεδριάσεις κατώρθωσαν τὰ Βαλκανικά Κράτη νὰ συμπήξουν μιὰ ἔνωση άναμεταξύ τους γιὰ νὰ βοηθήσουν με μιὰν ἀλληλέγγυα δράση τὸ φεμινιστικό τους ἀγώνα. Στὴν ἔνωση αὐτὴ μπήκαν και ἡ Πολωνία και ἡ Τσεχοσλοβακία πού ὅσο κι' ἂν ἔχουν χειραφετήσει τὴ γυναίκα ἔχουν ἀκόμα πολλές ἀνισότητες νὰ πολεμήσουν στοὺς ἀστικούς τους κώδικες και γενικά στὴ νομοθεσία τους.

Αὐτὸ ἔγινε μιὰ ἀφορμὴ νὰ πάρη και ἡ Ἑλλάδα, ἀντιπροσωπεύοντας ὅλη αὐτὴ τὴν ὁμάδα, μιὰ θέση στὸ συμβούλιο τῆς Διεθνούς Ἐνώσεως. Αὐτὸ ἔμεϊς ἐδῶ πρέπει νὰ τὸ αἰσθανθοῦμε σὰ μιὰ τιμὴ μὰ τὸν ἴδιον καιρὸ και σὰ μιὰ ὑποχρέωση. Ὅσο κι' ἂν ἡ ἄτυχη πολιτικὴ τοῦ τόπου μας κατώρθωσε αὐτὰ τὰ τελευταῖα χρόνια νὰ μειώσει τὸ γόητρο τῆς Ἑλλάδας στὴ Δύση, στὴν κοινὴ συνείδηση μένει πάντα ὁ κυριώτερος παράγοντας τοῦ πολιτισμοῦ στὴν Ἑγγὺς Ἀνατολή. Ἀπὸ μᾶς περιμένουν πολλά. Και ἔχομε ἔθνικὴ ὑποχρέωση νὰ δικαιώσωμε τις προσδοκίες αὐτές. Μοῦ ζήτησαν ἂν μποροῦμε μεῖς νὰ ξυπνήσωμε τις γυναῖκες στὴν Αἴγυπτο. Σκέφθηκα πὼς δουλειὰ ἔχομε νὰ

ξυπνήσωμε τις γυναῖκες στὸν τόπο μας. Νὰ τις λευτερώσωμε ἀπὸ τὴ σκλαβιά τῆς συνήθειας, τῆς πρόληψης, τῆς ἠθικῆς ραστώνης, τῆς ἀνατολίτικης μοιρολατρίας, τοῦ ψυχικοῦ και οικονομικοῦ παρασιτισμοῦ. Και γυρίζοντας στὸν τόπο μου, ἔπειτα ἀπὸ τὴν ἐπαφὴ αὐτὴ με τοὺς διαφόρους πολιτισμοὺς τῆς οἰκουμένης ὅλης, εἶπα στὸν ἑαυτὸ μου· Θὰ δουλέψωμε. Ὁ δρόμος μᾶς εἶνε ἀνοιχτός. Τὸ τέρμα τὸ βλέπομε μπροστὰ μας καθαρά. Μᾶς τὸ δείχνουν ἄλλοι λαοί. Ἡ ζωὴ εἶναι ὅμοια γιὰ ὅλους, ἀπὸ Ἀνατολὴ σὲ Δύση. Ἴδιος ὁ ἀγώνας, ἴδια ἡ ἀνθρώπινη ψυχὴ, ἴδια ἡ χαρὰ και ὁ πόνος, ἴδιοι οἱ πόθοι γιὰ ὅλη τὴν ἀνθρωπότητα. Τὸ βάθος ὅμοιο. Ἡ ἐπιφάνεια δὲ σημαίνει τίποτα. Εἶναι ἓνα στοιχεῖο διακοσμητικό γιὰ νὰ κόβη τὴ μονοτονία τῆς ὁμοιομορφίας. Πρέπει νὰ μὴ μείνωμε πίσω. Ἔχομε ὅλα τὰ ἠθικά και διανοητικά στοιχεῖα. Κάποια ἐλαττώματα φυλετικά, ἴσως, ἴσως ἀποτελέσματα ἱστορικά, μᾶς καθυστεροῦν. Θὰ τὰ χτυπήσωμε και θὰ τὰ ὑπερνικήσωμε. Ὁ ἔθνικὸς ἀνταγωνισμὸς πρέπει νὰ γίνη ἔθνικὸς *συναγωνισμὸς* γιὰ νὰ γίνη στοιχεῖο δημιουργικό γιὰ τὴν πρόοδο ἑνὸς λαοῦ. Νὰ κεντρίση ὅλες μας τις ζωτικὲς δυνάμεις, νὰ φτάσωμε στὴν πιὸ μεγάλη ἀπόδοση πού μποροῦμε. Νὰ δικαιώσωμε στὸ ἐρχόμενο Συνέδριο ὅλες τις προσδοκίες.

ΛΥΡΑ Σ. ΘΕΟΔΩΡΟΠΟΥΛΟΥ